

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-žekoval račun 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Društvo narodov.

Evropo ni mogoče tako razdeliti na posamezne države, da bi vsak narod imel svojo lastno državo, v kateri bi prebival samo on brez pripadnikov drugega naroda. Evropski narodi so namreč tako pomešani med seboj, da je stroga, do zadnjega izvedena ločitev nemogoča. Narodnostno načelo, ki je bilo osnova politične razdelitve Evrope po svetovni vojni, zahteva za narod lastno državo na ozemlju, kjer on prebiva v večini brez ozira na manjšino drugega naroda, ki tudi stanuje na tem ozemlju. Po tem načelu izvedena razdelitev Evrope ima to posledico, da imajo večalimanj vse evropske države poleg državnega naroda tudi narodne manjšine.

Društvo narodov in narodne manjšine.

Isto narodnostno načelo, ki so na njegovem temelju nastale narodne države v Evropi, zahteva za narodne manjšine ne sicer lastno državo, ker je to nemogoče, pač pa obrambo in zagotovanje njihovega obstoja in razvoja. Nobena država in noben državni narod nima pravice pripadnike drugega naroda, ki prebiva v državi, oropati lastne narodnosti, jih raznaroditi ali, kakor se to danes pravi, sebi asimilirati = priličiti. Tisti, ki tako postopajo z narodnimi manjšinami na ozemlju lastne države se izgovarjajo s tem, da je to notranja zadeva njihove države, ki se drugih ne tiče. Temu pa ni tako. Gospodar tudi ne sme vsega storiti, čeprav je samo on gospodar v lastni hiši in noben drug. Če surovo postopa z lastno dečo ali s služinčadjo, če čezmerno pretepa svoje otroke, če lahkomiselno zapravlja njihovo imovino, potem mu nič ne pomaga izgovor: »Jaz sem gospodar v hiši«, javnost se peča z njegovimi zadevami in sodnija poseže vmes, da napravi red. Nekaj sličnega so narodne manjšine v državi. Tudi tukaj ne velja izgovor državnega naroda in njegove vlade: »Jaz sem gospodar v državi, smem torej z narodnimi manjšinami postopati, kakor hočem.« Mednarodna javnost ima pravico zanimati ter brigati se za usodo narodnih manjšin. Kjer je pravica, je tudi dolžnost. V imenu meddržavne in mednarodne javnosti bi se moralo za usodo narodnih manjšin v posameznih državah brigati Društvo narodov.

Slovanska manjšina v Italiji.

Društvo narodov je imelo kakor vsako leto tudi letos v mesecu septembru svoje zasedanje. Obžalovati moramo, da se Društvo tudi letos ni pečalo z usodo tiste narodne manjšine, ki sedaj gotovo največ trpi v Evropi, s trpljenjem Slovencev in Hrvatov v Italiji. Ko je svet Društva narodov začel zborovati v Ženevi, so 6. septembra navsezgodaj s Krasa — 8 km od Trsta — odjeknili strelji fašistovske milice, ki so štirim jugoslovanskim žrtvam: Bidovcu, Marušiču, Milošu in Valenčiču, vzeli življenje. Ne vem, ali so se za te strelce zanimali v Ženevi. Pa bi jih morali slišati. Ti strelji hujše ogrožajo svetovni mir in mirno sožitje med narodi, nego bogzna kakšne kanonade. Ti strelji dokazujejo, kako rešuje italijanski fašizem vprašanje slovenske in hrvatske narodne manjšine. Daleč je od nas, da bi izgovorili le besedico v obrambo nasilnih nastopov in podvzetij, ki so jih izvršili oni štirje mladeniči. Dejavnja, ki so jih izvršili ti štirje narodno-idealni mladi možje, so potekla iz njihovega narodnega navdušenja. Smatrali so jih ter jih tudi storili kot protest zoper zatiranje jugoslovanske narodnosti v fašistični Italiji. Tako jih je tudi smatral ves kulturni svet ter se je dvignil s protestom proti fašističnemu nasilju napram Slovincem in Hrvatom. Kaj pa Društvo narodov? Ali bo še vedno si mašilo ušesa in zapiralo oči ter ostalo hladno »do srca«?

Slovinci na Koroškem.

O priliki kongresa (zborovanja) narodnih manjšin v prvem tednu septembra in o priliki zasedanja Društva narodov so Nemci v Jugoslaviji poslali v nemške liste v Avstriji in Nemčiji poročila o stanju in zahtevah nemške narodne manjšine v naši državi. Nemci nikakor niso bili skromni, kadar je šlo za zahtevo njihovih pravic, bodisi resničnih bodisi namišljenih. Tudi z ozirom na nemško manjšino v Jugoslaviji njihove zahteve niso skromne. Niso zadovoljni s tem, kar imajo, marveč zahtevajo veliko več. Popolno kulturno avtonomijo Nemcev v Jugoslaviji zahtevajo, potem bo naša država deležna zaupanja nemškega ljudstva: tako izjavljajo po nemških listih v Gradcu.

Nimamo nič proti temu, da se našim Nemcem dajo pravice, ki jim gredo. Mi te njihove zahteve podpišemo, dobro vedoč, da je zadovoljitev narodno-manjšinskih zahtev najboljšje jamstvo za ohranitev miru in za dobre sosedne razmere med evropskimi državami. — Opozoriti pa moramo gospode Nemce na to, da so čisto pozabili na načelo, ki je izraženo v prislovcu: »Kakor ti meni, tako jaz tebi«. Kako postopajo Nemci s Slovenci na Koroškem? Desetletnica plebiscita in vse svečanosti ob tej priliki kažejo v svetli luči nakane Nemcev s koroškimi Slovenci: Ponemčiti jih hočejo. Niti jim ne privoščejo imena Slovencev, marveč jih kakor v zasmeh imenujejo »vindišarje«. In tem »vindišarjem« ne dajo v javnosti nobenih pravic. Slovenci na Koroškem nimajo niti ene slovenske šole! Gospodje Nemci, ali veste, kaj to pomenja??! Če bi se vam merilo z istim merilom, kakor vi merite koroškimi Slovincem, bi Nemci v naši državi ne smeli imeti niti ene nemške šole, kamoli lastno nemško učiteljsiše! Ko bo Društvo narodov ocenjevalo — ako bo sploh kdaj ocenjevalo — pritožbe Nemcev in njihove zahteve za nemške manjšine po posameznih državah, naj bi na drugo stran tehtnice položilo koroške Slovence, njihovo stanje in njihove neizpolnjene pravice. Tako se bo najboljšje pokazala vrednost nemških pritožb in upravičenost nemških zahtev.

V NAŠI DRŽAVI.

Banski sveti se sestanejo koncem oktobra. Do tega roka se morajo izdelati proračuni vseh banovin, ki se bodo obravnavali na sestanku banknih svetov.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Zasedanje Društva narodov v Ženevi. Tokratnega zasedanja Društva narodov se udeležuje 52 držav. Med zastopniki posameznih držav je osem ministrskih predsednikov in 12 zunanjih ministrov. Za predsednika tokratnega zasedanja je izvoljen bivši romunski ministrski predsednik Titulescu, za podpredsednika francoski zunanji minister Briand. Kakor vsako leto je tudi letošnja skupščina Društva narodov razdeljena na šest komisij, od katerih ima vsaka svo-